

Valdemarsviks kommun
kommun@valdemarsvik.se

2023-06-19
Dnr SI 2022:583

Beslut

efter kvalitetsgranskning av skolor i kommuner
med låg utbildningsnivå vid Vammarskolan 4–9
i Valdemarsviks kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning avseende med vilken kvalitet Vammarskolan 4–9 arbetar för att genom undervisning och studie- och yrkesvägledning stärka elevernas tillit till den egna förmågan, ge dem möjlighet till utveckling och en bred bild av möjliga studie- och yrkesval. Granskningen omfattar årkurserna 7–9 vid den aktuella skolan.

Skolinspektionen gör bedömningar i förhållande till de kvalitetskriterier som myndigheten satt upp inom det granskade området. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, utifrån om kvalitetskriterierna uppfylls i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen i normalfallet att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. Skolinspektionen begär därefter en skriftlig redovisning av huvudmannen som visar vilka förbättringsåtgärder skolan vidtagit. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: [Skolor i kommuner med låg utbildningsnivå \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/om-granskning/).

Beslut:

Skolinspektionens bedömningar

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Vammarskolan 4–9 i följande utsträckning:

Bedömningsområde 1: En undervisning som präglas av tillit till elevernas förmåga och stimulerar dem att utvecklas så långt som möjligt

Skolinspektionen bedömer att lärarna utformar en undervisning som i *låg utsträckning* präglas av tillit till elevernas förmåga och stimulerar dem att utvecklas så långt som möjligt.

Bedömningsområde 2: Förutsättningar för en undervisning som förmedlar tillit till elevernas förmåga och ger dem möjlighet att utvecklas så långt som möjligt

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *flera delar* skapar förutsättningar för en undervisning som förmedlar tillit till elevernas förmåga och ger dem möjlighet att utvecklas så långt som möjligt.

Bedömningsområde 3: Inslag i undervisningen som syftar till att vidga elevernas perspektiv på möjliga studie- och yrkesval

Skolinspektionen bedömer att lärarna i *låg utsträckning* integrerar inslag i undervisningen som syftar till att vidga elevernas perspektiv på möjliga studie- och yrkesval.

Bedömningsområde 4: Förutsättningar för ett arbete som syftar till att vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *låg utsträckning* skapar förutsättningar för ett arbete som syftar till att vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsarbeten behöver inledas inom följande delar:

- Lärarna behöver utveckla sin undervisning så att alla elever ges stöd, stimulans och utmaningar utifrån sina kunskapsmässiga nivåer. Vissa lärare behöver även säkerställa att undervisningen präglas av en hög tillit till elevernas förmåga samt inte färgas av negativa föreställningar om vissa elevgrupper. Vidare behöver lärarna ge eleverna kontinuerlig återkoppling som innehåller information om elevernas styrkor och hur de kan utvecklas mot målen.
- Lärarna behöver utveckla arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledningen i undervisningen. I detta arbete behöver lärarna i större utsträckning visa på skolarbetets betydelse för elevernas framtidsutsikter och koppla samman skolämnen med vägledning inför elevernas framtida val. Lärarna behöver också i högre grad visa på en variation av utbildningsvägar, yrken och branscher samt ge eleverna möjlighet att i undervisningen utveckla förmågan att göra medvetna och välinformerade val i förhållande till sina framtida mål.
- Rektorn behöver tydligare förmedla till lärarna att de ska integrera studie- och yrkesvägledning i sina undervisningsämnen och försäkra sig om att de gör detta. Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar för detta arbete. Rektorn behöver även säkerställa att studie- och yrkesvägledarens kompetens används som en resurs för lärarna i arbetet med integreringen. Därtill behöver rektorn förmedla betydelsen av att elever får en bred bild av möjliga studie- och yrkesval. I detta arbete behöver rektorn se till att skolans studie- och yrkesvägledning verkar för att elevernas studie- och yrkesval inte begränsas av föreställningar om kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **18 december 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade

utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2022:583) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Bedömningsområde 1: En undervisning som präglas av tillit till elevernas förmåga och stimulerar dem att utvecklas så långt som möjligt

Här bedöms i vilken utsträckning undervisningen präglas av tillit till elevernas förmåga och stimulerar dem att utvecklas så långt som möjligt. Skolinspektionen utgår i sin bedömning från följande kvalitetskriterier:

- Lärarna utformar undervisningen utifrån en hög tillit till elevernas förmåga att prestera. Lärarna utformar undervisningen så att alla elever, utifrån deras kunskapsmässiga nivåer, stimuleras och utmanas att nå så långt som möjligt. Vid behov samverkar lärarna och elevhälsan för att möta och stimulera eleverna utifrån deras kunskapsmässiga nivåer.
- Lärarna stärker elevernas tillit till den egna förmågan genom att ge dem uppmuntran och bekräftelse för sina ansträngningar. Lärarna ger kontinuerlig återkoppling till eleverna om hur de ligger till just nu och om hur de kan arbeta för att utvecklas ännu mer. Lärarna ser till att eleverna får uppleva att de gör framsteg och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.

Samlad bedömning

Skolinspektionens bedömer att lärarna utformar en undervisning som i låg utsträckning präglas av tillit till elevernas förmåga och stimulerar dem att utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna i låg utsträckning ger eleverna stimulans utifrån deras olika kunskapsmässiga nivåer. Det förekommer att lärare har låga förväntningar på vissa klasser samt behandlar elever olika på grund av elevernas kön eller bakgrund. Vissa lärare utformar dock undervisningen på ett sätt som visar att de har höga förväntningar på eleverna. Vidare framkommer att flera

lärare möter och stimulerar eleverna utifrån sina respektive kunskapsmässiga nivåer. Det framgår dock att lärarna inte alltid stimulerar de elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, då fokus främst läggs på elever som har svårt att nå betygssteget E. Det förekommer även att eleverna inte alltid får det lärarstöd de behöver för att komma vidare i sitt lärande. Lärarna och elevhälsan samverkar i begränsad utsträckning kring att stimulera eleverna utifrån deras olika kunskapsnivåer.

Granskningen visar vidare att lärarna till viss del ger eleverna uppmuntran och återkoppling i sitt lärande för att de ska utvecklas så långt som möjligt. Flera lärare stärker elevernas tillit till den egna förmågan genom att ge dem uppmuntran och bekräftelse för de ansträngningar och framsteg de gör. Lärarna ger dock i begränsad utsträckning eleverna träning i att själva reflektera över och utvärdera sitt lärande. Flera av lärarna ger eleverna återkoppling som är anpassad till deras behov och kunskapsnivåer och som innehåller information om hur eleverna kan utvecklas vidare. Vissa lärare ger återkoppling för sällan och den återkoppling som ges innehåller inte alltid tillräcklig information om hur eleverna kan utvecklas ännu mer.

Skolinspektionen har identifierat ett utvecklingsområde inom bedömningsområdet. Motiveringen till utvecklingsområdet och rekommendation för fortsatt arbete redogörs för under rubriken *Identifierade utvecklingsområden* nedan.

Motivering

Undervisningen utformas i viss utsträckning utifrån en hög tillit till elevernas förmåga att prestera

Granskningen visar att lärarna i viss utsträckning utformar undervisningen på ett sätt som visar att de har höga förväntningar på eleverna. Flera elever ger i intervjuer exempel på hur olika lärare utmanar eleverna med mer avancerade uppgifter och motiverar eleverna att sikta mot de högre betygen. Några av de intervjuade lärarna berättar att skolans lärare generellt har höga förväntningar på eleverna, vilket bland annat tar sig uttryck genom att de ställer krav på eleverna att göra ytterligare uppgifter, utöver det som eleverna redan behärskar. En av lärarna berättar att hen upprättar ett skrivkontrakt tillsammans med eleverna för att kommunicera sina förväntningar på dem. Skrivkontrakten innehåller information om vad eleverna kan utveckla språkligt och signeras av såväl läraren som eleverna och deras vårdnadshavare. En annan lärare nämner att hen talar om för eleverna att kursen hen undervisar i kommer att bli krävande, som ett sätt att förmedla höga förväntningar. Även specialläraren anser att skolans lärare har höga förväntningar på eleverna, såsom att lärarna förväntar sig att eleverna ska lyckas med det de väljer att göra samt bli antagna på de gymnasieprogram de eftersträvar. Det finns dock några lärare som berättar att det förekommer att vissa klasser kan få ryktet av att vara en "dålig klass". Enligt lärarnas utsagor kan ett

sådant rykte få fäste hos både lärare och elever i samband med att en klass får en dålig start och där informella ledare bland eleverna påverkar andra elever negativt. Lärarna berättar att när detta sker får lärarna handledning, hjälp och extra support av kuratorn för att hantera situationen. Rektorn uppger i intervju att hen anser att skolans lärare på flera sätt utför ett gott pedagogiskt arbete bland annat genom att de bygger relationer till eleverna och strävar efter att göra undervisningens innehåll mer intressant, men att skolans personal generellt har låga förväntningar på eleverna. Några elever anser vidare att vissa lärare har höga förväntningar på somliga elever medan de har lägre förväntningar på andra elever. En av eleverna berättar att det förekommer att enstaka lärare fokuserar på hur eleverna ska nå betygssteg E, trots att det finns elever som skulle föredra att få information om vad i undervisningen som krävs för att nå de högre betygsstegen.

Granskningen visar vidare att lärarnas förväntningar på eleverna i viss utsträckning påverkas av elevernas kön och bakgrund. Det finns ett antal elever som nämner att eleverna behandlas olika beroende på om en elev är pojke eller flicka och att flickor favoriseras av vissa lärare. Några elever berättar att de upplever att betygssättningen påverkas av hur god relation eleven har till sin lärare. Enligt flera elever är det lättare att få bra betyg om man är flicka och det är svårt för pojkar att få bra betyg oavsett elevens prestation. Det finns vidare några lärare som nämner att det finns en risk att skolans personal har förutfattade meningar om elever utifrån vilken familj de kommer ifrån. En lärare nämner också att elever kan få en viss stämpel utifrån hur eleven beskrivs av elevens tidigare skola, vilket enligt läraren är riskabelt utifrån ett yrkesetiskt perspektiv.

Lärarna ger inte alltid stöd och stimulans till alla elever utifrån deras olika kunskapsmässiga nivåer

Granskningen visar att flera av lärarna utformar undervisningen så att eleverna stimuleras och utmanas, men att fokus främst läggs på elever som har svårt att nå betygssteget E. Flera elever berättar hur lärare i flera olika ämnen använder läromedel och uppgifter med olika svårighetsgrad samt tillhandahåller extrauppgifter och fördjupningsuppgifter till elever som snabbt blir klara med en uppgift. Andra elever berättar dock att det förekommer att elever som blir klara snabbt med sina uppgifter kan bli sysslösa. Flera lärare berättare i sin tur om hur de i sina undervisningsämnen utformar uppgifter med olika svårighetsgrader så att alla elever ska stimuleras utifrån sina olika kunskapsmässiga nivåer. Vissa lärare, framförallt i praktiska ämnen såsom bild och träslöjd, berättar att de kan ge samtliga elever en och samma uppgift som kan anpassas efter elevernas förmåga. Enligt lärarna möjliggör uppgiften att alla elever kan stimuleras att nå så långt som möjligt utifrån sin förmåga. Det finns dock lärare som berättar att skolans fokus ligger på elever som har svårt att nå betygssteget E och därmed svårigheter att nå gymnasiebehörighet. Detta fokus beskrivs av flera av de intervjuade hänga samman med det lokalpolitiska målet att alla elever ska nå behörighet till ett yrkesprogram.

Granskningen visar även att det finns lärare som inte ger lärarstöd till alla elever i sådan utsträckning som behövs för att eleverna ska komma vidare i sitt lärande. Vissa lärare säger att detta bland annat beror på att elevgrupperna är för stora för att de ska hinna ge aktivt lärarstöd till alla elever, att det läggs mycket administrativa arbetsuppgifter på lärarna som stjäl lärarnas tid och fokus från eleverna, och att andelen elever som har svårt att nå målen har ökat generellt de senaste åren. Flera elever berättar i sin tur att det finns lärare som är otydliga i sin undervisning och inte heller lyckas ge eleverna det stöd de behöver för att komma vidare i sitt lärande.

Granskningen visar att samverkan mellan lärarna och elevhälsan kring att stimulera eleverna utifrån deras olika nivåer sker i begränsad utsträckning. En lärare berättar att elevhälsans fokus ligger på elever som av olika anledningar inte kan tillägna sig undervisningen och inte på att stimulera de elever som ligger längre fram i sin kunskapsutveckling. Detta förhållningssätt bekräftas av specialläraren som säger att det inte är hens ansvar att arbeta mot elever som har högre betyg och som fungerar väl i skolan.

Eleverna får i flera delar bekräftelse, uppmuntran och kontinuerlig återkoppling kopplat till sina ansträngningar och framsteg

Granskningen visar att flera lärare ger eleverna uppmuntran och bekräftelse för ansträngningar och framsteg som de gör. Såväl elever som lärare beskriver att det är vanligt förekommande att lärarna ger eleverna beröm i undervisningen för sina prestationer framsteg. Eleverna berättar att flera av deras lärare påtalar för dem att de är duktiga och att lärarna berömmar dem för det som de gjort bra. Flera av lärarna berättar vidare att de arbetar med att ge eleverna positiv bekräftelse på deras prestationer och försöker stimulera eleverna i deras arbeten genom att ge dem uppmuntran när de kommer med egna idéer i undervisningen. En av lärarna berättar att hen lyfter fram enskilda elevers goda prestationer inför de andra eleverna i klassen som ett sätt uppmuntra och ge bekräftelse. En annan lärare påtalar vikten av att lyfta fram elever som vanligtvis inte presterar så bra, till exempel genom att läsa upp en elevs text inför klassen och berömma denna elev.

Granskningen visar vidare att vissa lärare låter eleverna få träning i att själva reflektera över sitt lärande, men att det i övriga lärares undervisning sker i låg utsträckning. En elev berättar att läraren i samhällsorienterande ämnen ibland låter eleverna skriva ner vad de är nöjda med och vad de tror krävs för att höja sitt betyg. En annan elev berättar om att eleverna vid enstaka tillfällen får bedöma sina klasskamraters prestationer för att på så sätt öka sin kunskap om vad som krävs av eleverna. Lärarna ger ett antal exempel på hur självreflektion och självvärdering används som en del av undervisningen. En av lärarna berättar att hen ger mycket formativ feedback till eleverna som ett sätt stimulera reflektion. En annan lärare berättar att hen använder sig av elevexempel som ett sätt att visa för eleverna vad som är god kvalitet. Denna lärare påtalar vikten av att återkoppla med hjälp av en

kommentar på en uppgift snarare än ett betyg eftersom elevernas lärande på så sätt stimuleras bättre. Flera av lärarna påpekar dock att det inte är vanligt förekommande att eleverna får reflektera över sitt eget lärande, vilket dessa lärare förklarar med att störst fokus läggs på att eleverna ska klara av de grundläggande betygsstegen.

Granskningen visar även att flera lärare ger eleverna kontinuerlig återkoppling, bekräftelse. Flera olika lärare betonar värdet av att ge individuell återkoppling och ger exempel på hur de ger kontinuerliga återkopplingar till elever i undervisningen, såväl löpande i undervisningen som efter genomförda uppgifter. En lärare berättar till exempel att hen beskriver för en elev hur eleven har utvecklat sitt språk efter en uppgift, så det kan bli ledande för nästa text eleven ska skriva. En annan lärare berättar att hen efter att ha läst elevernas inlämningsuppgifter pratar enskilt med eleverna om vad de kan göra bättre. Några av eleverna berättar att återkopplingen till dem kan innehålla information om vad de kan göra bättre samt vad som krävs av dem för att nå ett högre betyg. Andra elever berättar att de i vissa ämnen får möjlighet att göra om den uppgift de fått feedback kring. Några av eleverna berättar att de får återkoppling av lärarna när eleverna behöver återkoppling. Några elever tycker dock att de får för lite återkoppling i enstaka ämnen, såsom i musik, matematik och i svenska och några elever påtalar särskilt att de i ämnet svenska inte får tillräcklig kunskap om hur de ligger till eller vad de behöver förbättra.

Av granskningen framgår också att de lärare som ger eleverna kontinuerlig återkoppling anpassar den till elevernas behov och kunskapsnivåer. Olika lärare förklarar att detta görs i samband med att lärarna ger återkopplingen enskilt till varje elev. Enligt lärarna ger de såväl muntlig som skriftlig återkoppling, där den skriftliga återkopplingen kan ges som kommentarer på papper eller via skolans digitala plattform. En lärare uppger att hen försöker ge eleverna återkoppling i flera olika steg och att hen ibland ger sådan återkoppling med hjälp av bildstöd. Två andra lärare berättar dels om behovet av konkret återkoppling där lärare visar elevernas progression dels om vikten av att klargöra för eleven var eleven befinner sig och vad eleven behöver göra för nå elevens mål.

Bedömningsområde 2: Förutsättningar för en undervisning som förmedlar tillit till elevernas förmåga och ger dem möjlighet att utvecklas så långt som möjligt

Här bedöms i vilken utsträckning rektorn skapar förutsättningar för en undervisning som förmedlar tillit till elevernas förmåga och ger dem möjlighet att utvecklas så långt som möjligt. Skolinspektionen utgår i sin bedömning från följande kvalitetskriterier:

- Rektorn är väl insatt i hur skolans lokala kontext¹ kan präglade skolpersonalens, vårdnadshavarnas och elevernas förväntningar och inställning till skolarbete. Rektorn agerar vid behov för att förändra en låg förväntansbild. Rektorn försäkrar sig om att skolans personal förmedlar tillit till elevernas förmåga i syfte att stärka elevernas engagemang för skolarbetet.
- Rektorn ser till att det finns ett skolgemensamt utvecklingsarbete kring elevernas kunskapsutveckling. Efter uppföljningar av elevresultat och skolans arbetsprocesser vidtar rektor vid behov åtgärder för att alla elever ska ges möjlighet att nå så långt som möjligt. Rektorn förmedlar att det är skolans ansvar att se till att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *flera delar* skapar förutsättningar för en undervisning som förmedlar tillit till elevernas förmåga och ger dem möjlighet att utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn i viss utsträckning verkar för att skapa engagemang för skolarbetet hos personal, vårdnadshavare och elever. Rektorn har god kännedom om den lokala kontextens betydelse för elevernas inställning till skolarbete och hur denna kontext kan präglade skolpersonalens, vårdnadshavarnas och elevernas förväntningar och inställning till skolarbete. Granskningen visar även att rektorn till viss del arbetar för att motverka en låg förväntansbild på skolarbetet som kan finnas hos elever och vårdnadshavare samt i viss utsträckning arbetar för att lärarna organiserar undervisningen så att alla elever upplever att lärarna tror på deras förmåga.

Granskningen visar vidare att rektorn i viss utsträckning skapar förutsättningar för en undervisning som ger eleverna möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Rektorn organiserar ett utvecklingsarbete kring elevernas kunskapsutveckling och följer i flera delar upp elevernas kunskapsresultat och skolans arbetsprocesser. Dock menar delar av skolans personal att det finns en otydlighet avseende vad som framkommit i analysen och de utvecklingsinsatser som genomförs, på grund av att de i begränsad omfattning involveras i samtalen om vilka åtgärder skolan behöver sätta in. Vidare har rektorn identifierat ett behov av och initierat ett utvecklingsarbete riktat mot att utveckla lärarnas tillit till elevernas förmåga och en undervisning som stimulerar eleverna att utvecklas så långt som möjligt. Detta arbete har dock ej prioriterats under innevarande läsår.

¹ Det omgivande samhället.

Mot bakgrund av ovanstående behöver rektorn i högre grad verka för att all personal ska förmedla tillit till elevernas förmåga, i syfte att stärka deras motivation och engagemang för skolarbetet. Rektorn behöver också arbeta för att skapa större delaktighet bland personalen och tydlighet i utvecklingsarbetet när det gäller framtagandet av åtgärder för att utveckla undervisningen.

Motivering

Rektorn har kännedom skolans lokala kontext och om hur den kan påverka personalens, vårdnadshavarnas och elevernas inställning till skolarbete

Granskningen visar att rektorn skapar sig en bild av skolans lokala kontext, och hur olika kontextuella faktorer kan inverka på elevernas, vårdnadshavares och skolpersonalens inställning till skolarbete. Rektorn ger flera exempel på sådana faktorer, såsom att engagemanget för elevernas skolgång är lågt hos flera vårdnadshavare och att flera av elevernas perspektiv på möjliga studie- och yrkesval är begränsat till den lokala kontextens utbud. Enligt rektorn bidrar flera faktorer till att familjer med olika slags behov flyttat till kommunen, dels att Valdemarsvik är en relativt billig kommun att bo i och dels att många nyanlända kommit till kommunen under åren 2015-2016. Rektorn berättar också att det finns elever som blir begränsade på grund av en svår hemmamiljö samt att skolan är belägen i en kommun med låg utbildningsnivå där flera elever fokuserar mer på att ta över familjegården eller familjeföretaget snarare än att fokusera på skolarbetet. Rektorn har uppmärksammat att det finns negativa inställningar till skola och skolarbete hos vårdnadshavarna och eleverna. Enligt rektorn visar det sig genom att en del vårdnadshavare prioriterar vissa ämnen framför andra, att en del är oengagerade i sina barns skolarbete och genom att barnen ibland tillåts utebli från skolan för att hjälpa till i hemmet eller åka på semester.

Granskningen visar vidare att rektorn är uppmärksam på personalens förväntningar på eleverna och den lokala kontextens betydelse. Rektorn nämner att hen anser att skolans lärare på flera sätt arbetar bra pedagogiskt, men att skolans personal generellt har låga förväntningar på eleverna. Rektorn säger även att skolans lärare tydligare behöver visa eleverna att det finns en värld utanför Valdemarsvik och vilka studie- och yrkesmöjligheter som finns utanför orten. Rektorn berättar vidare att det lokalpolitiska målet som innebär att skolorna i kommunen ska prioritera att eleverna ska nå behörighet till yrkesprogram, det vill säga enbart nå godkända betyg i åtta ämnen, signalerar låga förväntningar på eleverna. Detta kan enligt rektorn i sin tur ha negativ inverkan på lärarnas förväntningar på eleverna. Rektorn anser att skolenheterna och kommunen i stort behöver sätta högre mål.

Granskningen visar vidare att rektorn i låg utsträckning är uppmärksam på om elevernas engagemang och inställning för skolarbetet påverkas negativt av kamrateffekter. Såväl lärare som specialläraren och studie- och yrkesvägledaren konstaterar att det finns såväl positiva som negativa kamrateffekter på skolan och

att sådana effekter uppstår när starka individer påverkar andra. Specialläraren nämner att de negativa kamrateffekter som förekommer på skolan till exempel kan utgöras av en antipluggkultur. Några lärare berättar att det framförallt är klassföreståndarna som har ansvar för att motverka negativa kamrateffekter och att det saknas ledning från rektorn i detta arbete. Specialläraren nämner emellertid att rektorn blir inblandad när ärenden som rör elevers bristande engagemang för skolarbetet tas upp i elevhälsoteamet. Några av lärarna, studie- och yrkesvägledare och specialläraren berättar vidare att elevernas engagemang för skolarbetet generellt sjunkit de senaste åren och att elevernas frånvaro sanktioneras av vårdnadshavare i större utsträckning nu än tidigare. De nämner även att nyanlända elever generellt sett visar större engagemang för skolarbete än de som är födda i Sverige. Rektorn själv uppger att hen inte personligen observerat några kamrateffekter även om hen antar att sådana förekommer. Rektorn tillägger att hen arbetar aktivt med att möta elever med låg studiemotivation men att såväl skolenheten som kommunen behöver bli bättre på att motivera eleverna i det dagliga skolarbetet.

Rektorn arbetar i viss utsträckning med att motverka en låg förväntansbild

Granskningen visar att rektorn i viss utsträckning förmedlar till skolpersonalen att deras förväntningar och bemötande har betydelse för elevernas engagemang och inställning till skolarbetet. Rektorn berättar att skolan för närvarande är i startskedet med ett arbete som involverar samtal om lärarnas förväntningar på eleverna. Rektorn förklarar att ett arbete om hur skolan ska motivera eleverna påbörjades i augusti 2022, men att utvecklingsarbetet med det språk och kunskapsutvecklande arbetssättet har gjort att arbetet rörande lärarnas förväntningar på elever har skjutits upp. Lärarna bekräftar i intervjuer att rektorn hittills inte lyft upp frågor som har att göra med hur deras bemötande och förväntningar på eleverna kan påverka elevernas motivation och inställning till skolarbetet. Rektorn uppger att huvudfokus vid tillfället för granskningen ligger på diskussioner som rör lärarnas och skolans grundläggande uppdrag, men att nästa steg är att fokusera mer på vad som sker i klassrummen och skapa möjligheter till pedagogiska diskussioner för personalen. Rektorn planerar att påbörja en process med fokus på pedagogiska frågor som handlar om hur personalen kan arbeta för att motivera skolans elever för skolarbetet. Rektorn berättar att också hen vid behov erbjuder handledning till lärare kring frågor som handlar om relationer mellan lärare och elever samt tydlighet och förhållningssätt gentemot elever.

Granskningen visar vidare att rektorn till viss del verkar för ett förtroendefullt samarbete mellan skolan och hemmen. Rektorn berättar att skolan kommunicerar med vårdnadshavarna om frågor som rör elevernas skolarbete genom flera olika kommunikationsvägar, såsom via telefon, e-post eller fysiska möten. Lärarna berättar att de har flera kontakter med vårdnadshavarna där elevernas skolarbete diskuteras, såväl i samband med utvecklingssamtal och föräldramöten som vid

särskilda kommunikationsbehov kopplat till någon av skolans elever. Av intervjuer med lärarna framkommer dock att det saknas ett aktivt skolinitiativ för att bygga relationer mellan skolan och vårdnadshavarna. Rektorn påtalar att det finns behov av att skolan i högre grad tydliggör förväntningarna för vårdnadshavarna och förmedlar till dem att skolan vill ha en ökad dialog.

Rektorn leder ett skolgemensamt utvecklingsarbete kring elevernas kunskapsutveckling

Granskningen visar att rektorn delvis involverar lärarna och övrig personal i uppföljning och analys av elevernas kunskapsutveckling och skolans arbetsprocesser. Lärarna, rektorn och specialläraren berättar att de under särskilda dagar varje termin analyserar elevernas betyg, jämför med tidigare års resultat och diskuterar bakomliggande orsaker till elevernas resultat. Lärarna säger att de deltar i analyserna men att de inte pratar om vilka åtgärder skolan skulle behöva sätta in utifrån detta. Lärarna säger att de i analysen inte riktigt hinner med att prioritera de högre betygsstegen, utan fokus är på att alla elever ska nå minst betyget E. Rektorn och några av lärarna berättar även att skolan arrangerar klasskonferenser under terminen där fokus även då ligger på elever som riskerar att inte få ett E i betyg. Rektorn säger att personalen är involverad i diskussioner om vissa av de mål som formuleras av skolledningen.

Rektorn följer upp elevernas resultat och skolans arbetsprocesser

Granskningen visar att rektorn i flera delar följer upp elevernas kunskapsresultat och skolans arbetsprocesser. Rektorn berättar att skolan följer upp elevernas genomsnittliga meritvärde i årskurserna 6–9, resultat hos elever med utländsk bakgrund, samt betygsutvecklingen över tid. I kvalitetsrapporten framgår även att skolan följer upp andelen elever som når gymnasiebehörighet till yrkesprogram och andel elever som uppnått betygskriterierna för lägst betyget E i alla ämnen. Rektorn nämner även att jämförelser mellan flickor och pojkars kunskapsresultat har varit prioriterat inom kommunen. Rektorn berättar att skolan även följer upp är ämnesspecifika betyg och om det finns en stor andel elever med exempelvis betygen A eller F i ett visst ämne. Vad gäller uppföljning av arbetsprocesser som kan inverka på elevernas möjligheter till kunskapsutveckling berättar rektorn att skolledningen på en mer övergripande nivå söker efter särskilda ”markörer”, till exempel om det finns ett stort antal F kopplat till olika lärares undervisning. Rektorn nämner även att skolan i viss utsträckning följer upp gruppstorlekar och tillgången till elevassistenter och speciallärare.

Granskningen visar vidare att rektorn saknar fungerande rutiner för att fånga upp elevernas synpunkter på och upplevelser av undervisningen. Enligt rektorn har huvudmannen en enkät som bland annat fångar upp elevernas trivsel och mående. Men såsom de är utformade vid tiden för granskningen, fångar de inte särskilt mycket om själva undervisningen. Rektorn berättar att hen planerar att genomföra

enkätundersökningar där skolan kan fånga upp hur eleverna upplever undervisningen, där alla klasser och elever deltar.

Rektorn söker till viss del förklaringar till elevernas kunskapsresultat för att ta fram underlag som syftar till att utveckla undervisningen

Granskningen visar att rektorn analyserar elevernas kunskapsresultat och skolans arbetsprocesser. Rektorn berättar att hen följer upp vad olika kunskapsresultat beror på och att hen vid behov fördjupar sig i enskilda lärares arbetssätt och pedagogik. Rektorn nämner till exempel att hen tillsammans med berörda lärare uppmärksammat och sökt förklaringar till låga resultat i ämnena matematik och musik, samt till varför inga elever nått betygssteget A i hem- och konsumentkunskap. Rektorn uppger att det finns ett behov av att utveckla arbetssätt för att öka elevernas delaktighet och ansvar för att göra eleverna mer motiverade till skolarbetet. Vidare nämner specialläraren att förklaringar till skillnader i pojkars och flickors resultat har diskuterats i lärarkollegiet och att pojkarnas resultat har förbättrats efter detta. Rektorn berättar att det finns elever som inte har med sig tillräckliga kunskaper från årskurs 6 och att hen tillsammans med personalen diskuterar vad skolan kan göra för att stötta dessa elever samt för samtal med de överlämnande skolorna för att förbättra samverkan. I kvalitetsrapporten framgår det att skolan i viss mån analyserar arbetsprocesser som inverkar på elevernas möjligheter att nå så långt som möjligt. Exempelvis framgår det att skolan identifierat att nyinflyttade elever är överrepresenterade vad gäller frånvaroproblematik. Därutöver framgår att rutinerna gällande extra anpassningar och särskilt stöd behöver förbättras.

Granskningen visar vidare att rektorn verkar för att det som framkommer i analyserna av elevernas kunskapsresultat, skolans arbetsprocesser och förutsättningar för elevernas lärande leder till vissa utvecklingsåtgärder, men delar av skolans personal upplever en diskrepans mellan vad som framkommit i analysen beslutade utvecklingsinsatser. I den information som Skolinspektionen tagit del av skriver rektorn att skolan under sommaren 2022 initierat ett nytt utvecklingsarbete riktat mot att utveckla lärarnas tillit till elevernas förmåga och en undervisning som stimulerar eleverna att utvecklas så långt som möjligt. Men som tidigare nämnts har detta arbete ännu inte implementerats. I kvalitetsrapporten framgår vad skolan ska fokusera på under läsåret 2022/23 för att gynna undervisningen och stärka elevernas kunskapsresultat. Åtgärderna involverar bland annat att utveckla skolkulturen och påbörja en pedagogisk diskussion om hur lärarna kan utveckla undervisningen för att öka elevernas kunskaper. Flera av de intervjuade lärarna uttrycker dock att arbetet med ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt har tagit alltför mycket tid i anspråk vilket gjort att annat utvecklingsarbete inte har prioriterats. Detta bekräftas av rektorn. Enligt utsagor från flera lärare, specialläraren och rektorn finns det även ett visst glapp mellan de analyser som genomförs och samt vilka utvecklingsåtgärder som rektorn beslutar om. Några av

lärarna uppger till exempel att lärarna brukar diskutera statistik avseende elevernas kunskapsresultat, men att de inte alltid landar i vad de ska göra åt det de ser i statistiken och att de famlar efter vad de behöver arbeta med och utveckla.

Bedömningsområde 3: Inslag i undervisningen som syftar till att vidga elevernas perspektiv på möjliga studie- och yrkesval

Här bedöms i vilken utsträckning inslag som syftar till att vidga elevernas perspektiv på möjliga studie- och yrkesval integreras i undervisningen. Skolinspektionen utgår i sin bedömning från följande kvalitetskriterium:

- Lärarna förmedlar en positiv syn på skolarbete och betydelsen av skolarbete för elevernas framtida studie- och yrkesval. Lärarna integrerar studie- och yrkesvägledningen i undervisningen och bidrar därigenom till att synliggöra faktorer² som kan påverka studie- och yrkesval. Lärarna visar i undervisningen upp en bred vy av möjliga studie- och yrkesval.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna i *låg utsträckning* integrerar inslag i undervisningen som syftar till att vidga elevernas perspektiv på möjliga studie- och yrkesval.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna i låg utsträckning förmedlar en positiv syn på skolarbetet genom att framhålla betydelsen av skolarbete i relation till elevernas framtida studie- och yrkesval. Dels kopplar lärarna endast i begränsad utsträckning samman skolämnena med vägledning inför elevernas framtida val och dels visar lärarna i begränsad utsträckning på skolarbetets betydelse för elevernas framtidsutsikter. Vidare visar lärarna upp en begränsad vy av möjliga studie- och yrkesval. Den variation av möjliga utbildningsvägar, yrken och branscher de visar för eleverna är huvudsakligen fokuserad på det utbud som finns i skolans geografiska närhet. Lärarna synliggör och problematiserar vidare i viss utsträckning faktorer som kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval. Vidare ges eleverna i låg utsträckning möjlighet att i undervisningen reflektera kring sig själva och sin utveckling i förhållande till sina framtida mål och möjliga studie- och yrkesval.

² Såsom socioekonomisk bakgrund, kön och kulturell bakgrund.

Skolinspektionen har identifierat ett utvecklingsområde inom bedömningsområdet. Motiveringen till utvecklingsområdet och rekommendation för fortsatt arbete redogörs för under rubriken *Identifierade utvecklingsområden* nedan.

Motivering

Lärarna förmedlar i låg utsträckning en positiv syn på skolarbete och betydelsen av skolarbete i relation till elevernas framtida studie- och yrkesval

Granskningen visar att lärarna i begränsad utsträckning kopplar samman skolämnena med vägledning inför elevernas framtida studie- och yrkesval. Ett fåtal elever och några lärare ger konkreta exempel på att lärarna ger möjlighet att i undervisningen utveckla en förståelse för hur kunskaper i det aktuella ämnet kan ha betydelse för deras framtida yrkesliv. Några elever berättar hur deras lärare i matematik gjort kopplingar till olika yrken i samband med att eleverna arbetat med procent och programmering. En pojke berättar vidare att eleverna i samhällsorienterande ämnen får skriva om sitt drömföretag och därigenom tillägna sig kunskap om vad som skulle krävas för att organisera ett sådant företag. En lärare som undervisar i svenska och samhällsorienterande ämnen berättar att hen pratar om olika yrken i samt förklarar för eleverna att de behöver få godkända betyg i vissa ämnen för att komma in på vissa gymnasiala utbildningar. Andra lärare berättar dock att de arbetar lite eller inte alls med att koppla samman skolämnena med elevens framtida studie- och yrkesval och att det är främst är studie- och yrkesvägledaren som står detta arbete.

Granskningen visar vidare att lärarna i viss utsträckning synliggör skolarbetets betydelse för elevernas framtidsutsikter. En lärare berättar att hen i egenskap av klassföreståndare har diskussioner med eleverna om deras drömmar om framtiden och vilken typ av arbeten eleverna kan få. Samma lärare nämner att eleverna i samband med prao får möjlighet att prata om och dela med sig av sina nyvunna erfarenheter kring olika branscher och yrken. Studie- och yrkesvägledaren nämner att lärarna i samband utvecklingssamtal i årskurserna 8 och 9 frågar eleverna om deras tankar om framtida studie- och yrkesval.

Lärarna visar i vissa delar av undervisningen på en variation av utbildningsvägar och yrken, och synliggör i viss utsträckning faktorer som kan påverka studie- och yrkesval

Granskningen visar att lärarna synliggör en viss variation av utbildningsvägar, yrken och branscher. Perspektivet på möjliga studie- och yrkesval är dock ofta begränsat till det lokala utbudet av utbildningar och arbetsgivare. En lärare som undervisar i samhällsorienterande ämnen berättar att hen ibland berättar om olika yrken i sina klasser och att det särskilt sker inför elevernas prao. Läraren uppmuntrar elever att göra prao på en arbetsplats som de har begränsad kunskap om, även om det enligt hen i praktiken är svårt att hitta sådana arbetsplatser i närområdet. En annan

lärare berättar att eleverna i årskurs 8 besökte Linköpings universitet hösten 2022. Vidare uppger en lärare att det ligger i lärarnas uppdrag att ge eleverna ett brett perspektiv på valmöjligheter inför gymnasievalet, men uppger inga konkreta exempel på hur det genomförs i praktiken. Några av lärarna anser att de behöver göra mer för att bredda elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval.

Granskningen visar vidare att lärarna i viss utsträckning problematiserar kring och synliggör faktorer, såsom kön samt kulturell och social bakgrund, som kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval. I planen för studie- och yrkesvägledning i Valdemarsviks kommun står det i klartext att personalen ska "motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund". Rektorn samt studie- och yrkesvägledare säger dock att planen inte har implementerats på skolan ännu. Några av lärarna berättar att de använder sig av media, reklam, bilder och filmer i undervisningen för att synliggöra olika faktorer som kan påverka elevernas tankar kring framtida val. En av lärarna förklarar att eleverna generellt uppmuntras att reflektera kring olika föreställningar och uppfattningar, och att eleverna får träning i normkritik. Läraren ger som exempel att hen pratar med eleverna om hur kvinnor och män framställs i reklam. En annan lärare berättar även att hen pratar om traditionellt manliga och kvinnliga yrken som ett sätt att synliggöra föreställningar som kan begränsa elevernas perspektiv på yrkesval. Vid intervjuer med eleverna uppger flera elever att de inte upplever sig begränsade i förhållande till vad de kan studera eller arbeta med i framtiden, men tillägger att det kan finnas begränsande faktorer såsom om man har en diagnos eller om vissa arbetsgivare prioriterar vissa individer framför andra. Några av eleverna uppger även att det inte är många lärare som ger exempel på annorlunda yrkesval.

Granskningen visar att eleverna i låg utsträckning ges möjlighet att i undervisningen reflektera kring sig själva och sin utveckling i förhållande till sina framtida mål och olika studie- och yrkesval. En lärare berättar att hen i samband med utvecklingssamtal pratar med eleverna om elevernas framtidsdrömmar och studie- och yrkesval. Några lärare berättar att de upplever att de flesta elever de pratar med på skolan inte vet vad de har för drömmar eller helt saknar drömmar. Några av eleverna berättar utifrån sitt perspektiv om en avsaknad av samtal om framtidsmål.

Bedömningsområde 4: Förutsättningar för ett arbete som syftar till att vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval

Här bedöms i vilken utsträckning rektorn skapar förutsättningar för ett arbete som syftar till att vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval. Skolinspektionen utgår i sin bedömning från följande kvalitetskriterium:

- Rektorn förmedlar betydelsen av att elever får en bred bild av möjliga studie- och yrkesval, till såväl studie- och yrkesvägledaren som till lärarna. Rektorn ger förutsättningar för en vägledning som är integrerad i undervisningen och som vidgar elevers perspektiv.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *låg utsträckning* skapar förutsättningar för ett arbete som syftar till att vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn i *låg utsträckning* förmedlar till skolans personal betydelsen av att eleverna får en bred bild av möjliga studie- och yrkesval. Rektorn förmedlar i *låg utsträckning* till skolans personal att det är skolans uppdrag att vidga elevernas perspektiv och ge dem goda förutsättningar att kunna göra väl underbyggda val. Rektorn verkar vidare i *låg utsträckning* för att motverka föreställningar som begränsar elevernas studie- och yrkesval. Vidare ges eleverna begränsade möjligheter att möta en variation av olika företrädare för arbetslivet och utbildningsväsendet.

Granskningen visar vidare att rektorn i *låg utsträckning* ger förutsättningar för en integrerad studie- och yrkesvägledning i undervisningen som bidrar till att vidga elevernas perspektiv. Rektorn förmedlar i *låg grad* till lärarna vikten av att integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Likaså ger rektorn studie- och yrkesvägledaren i *låg utsträckning* förutsättningar att bedriva en integrerad studie- och yrkesvägledning som bidrar till att vidga elevernas perspektiv samt ser i *låg utsträckning* ser till att studie- och yrkesvägledarens kompetens används som resurs för lärarna i arbetet med att integrera vägledningen i undervisningen.

Skolinspektionen har identifierat ett utvecklingsområde inom bedömningsområdet. Motiveringen till utvecklingsområdet och rekommendation för fortsatt arbete redogörs för under rubriken *Identifierade utvecklingsområden* nedan.

Motivering

Rektorn förmedlar i låg utsträckning betydelsen av en bred bild av möjliga studie- och yrkesval

Skolinspektionens granskning visar att rektorn i *låg utsträckning* förmedlar betydelsen av att elever får en bred bild av möjliga studie- och yrkesval till skolans personal. Rektorn berättar att kommunens plan för studie- och yrkesvägledning fallit i glömska under pandemin och betonar att studie- och yrkesvägledning i högre utsträckning behöver integreras i den ordinarie undervisningen. Rektorn uppger att hen dock väntat med att driva utvecklingen av arbetet med studie- och yrkesvägledning i väntan på att en ny studie- och yrkesvägledare tillträder tjänsten hösten 2023. Rektorn har däremot tillsammans med lärarna diskuterat frågor som

rör studiebesök och i vilka årskurser som det är lämpligt för eleverna att genomföra studiebesök. Rektorn förklarar att hen betraktar studie- och yrkesvägledning som något mer än bara prao och de insatser som studie- och yrkesvägledaren genomför inför gymnasievalet. Rektorn berättar att han tagit upp detta bredare synsätt med skolans personal men att det ännu inte finns någon planering för det fortsatta arbetet med studie- och yrkesvägledning.

Granskningen visar vidare att rektorn i låg utsträckning verkar för att elevernas studie- och yrkesval inte ska begränsas av föreställningar om kön eller av social eller kulturell bakgrund. Rektorn nämner att hen ser det som en självklarhet att lärarna i undervisningen arbetar med att synliggöra föreställningar som kan begränsa elevernas studie- och yrkesval, men att det är en fråga som rektorn ännu inte sett över. Nuvarande studie- och yrkesvägledare uppger i sin tur att skolan endast arbetar sporadiskt med föreställningar som kan begränsa elevernas val. Studie- och yrkesvägledaren tillägger att skolans lärare dock belyser för eleverna att de är fria att studera på program på andra orter samt arbeta med yrken som traditionellt har varit knutna till ett av könen, såsom polis och sjuksköterska.

Granskningen visar även att rektorn i begränsad utsträckning organiserar studie- och yrkesvägledningen så att eleverna får möjlighet att möta en variation av olika företrädare för arbetslivet och utbildningsväsendet. Såväl rektorn som lärarna och studie- och yrkesvägledaren berättar att eleverna vid tidpunkten för granskningen inte möter samma variation av olika företrädare för arbetslivet och utbildningsväsendet nu som innan pandemin. För närvarande får eleverna i årskurs 8 och 9 besöka en gymnasieskola i en närliggande kommun, Linköpings universitet och Riksdagen. Studie- och yrkesvägledaren berättar vidare att skolan uppmuntrar eleverna att ta deltagande vid Gymnasiemässan som vänder sig till de elever som går i årskurs 8 och 9. Vidare berättar rektorn, lärarna och studie- och yrkesvägledaren om *Framtidsfrön*, en heldag för eleverna i årskurs 8 när eleverna får möjlighet att träffa företrädare från lokala företag och arbetsgivare. Studie- och yrkesvägledaren uppger att skolan innan pandemin bjudit in föräldrar till skolan för att berätta om sina yrken. Enligt flera lärare och rektorn har eleverna tidigare även fått delta i studiebesök på olika företag i kommunen. När det gäller prao, uppger rektorn att det finns ett begränsat antal praoplatser på orten och att de flesta elever genomför sin prao hos familjemedlemmar eller andra släktingar. Rektorn säger att hen ska se över praoen så att eleverna får se andra arbetsplatser. Rektorn säger att han även har lyft frågan om studiebesök och i vilka årskurser det är lämpligt att göra studiebesök.

Rektorn ger i låg grad förutsättningar för lärare och studie- och yrkesvägledare att integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Granskningen visar att rektorn i låg utsträckning förmedlar till lärarna att de ska integrera studie- och yrkesvägledningen i sina undervisningsämnen. Rektorn berättar hen inte gett några konkreta riktlinjer för hur lärarna ska arbeta med

studie- och yrkesvägledning i sitt arbete. Rektorn nämner vidare att lärarna generellt inte integrerar studie- och yrkesvägledning i någon stor utsträckning och att i den mån det sker så förmodar rektorn att det främst sker i de samhällsorienterande ämnena. Flera lärare uppger i sin tur att rektorn inte förmedlar vikten av att lärarna arbetar med studie- och yrkesvägledning i undervisningen.

Granskningen visar att rektorn i låg utsträckning ger lärarna och studie- och yrkesvägledaren förutsättningar att bedriva en integrerad studie- och yrkesvägledning som bidrar till att vidga elevernas perspektiv. Flera lärare uppger att de inte uppfattar att rektorn ger dem några särskilda förutsättningar, i form av exempelvis mötestid eller kompetensutveckling, för att arbeta med studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Rektorn uppger däremot att lärarna träffats i ämneslag och i arbetslag kontinuerligt under innevarande läsår och att det då finns organisatoriska förutsättningar för lärarna att prata om frågor som rör studie- och yrkesvägledning. Rektorn tillägger att lärarna själva har styrt över innehållet under den tiden. Studie- och yrkesvägledaren nämner att tidsbrist är en begränsande faktor i arbetet med studie- och yrkesvägledning generellt på skolan.

Granskningen visar avslutningsvis att rektorn i låg utsträckning ser till att studie- och yrkesvägledarens kompetens används som resurs för lärarna i arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledningen i undervisningen. Studie- och yrkesvägledaren uppger att hen inte har någon avsatt tid eller tillgång till mötesforum för samverkan med lärarna kring frågor som rör integrering av studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Hen uppger också att hen inte har någon inblick i hur lärarna arbetar med studie- och yrkesvägledning i sina olika undervisningsämnen och anser att de 30 procent hen har till sitt förfogande inte räcker till för att fullgöra uppdraget med att stödja lärarna i detta arbete. I samtal med rektorn uppger rektorn att studie- och yrkesvägledarens nuvarande tjänstgöringsgrad är tillräcklig för arbetet med studie- och yrkesvägledning, det vill säga att informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen samt vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser. Nuvarande studie- och yrkesvägledaren anser däremot att 30 procent är ett minimum och ställer sig frågande till hur efterkommande studie- och yrkesvägledaren ska klara att fullgöra uppdraget utifrån den tidsramen.

Identifierade utvecklingsområden

Stimulera eleverna att utvecklas så långt som möjligt och stärka elevernas tillit till den egna förmågan

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom de områden som granskats bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver utveckla sin undervisning så att alla elever ges stöd, stimulans och utmaningar utifrån sina kunskapsmässiga nivåer. Vissa lärare behöver även säkerställa att undervisningen präglas av en hög tillit till elevernas förmåga samt inte färgas av negativa föreställningar om vissa elevgrupper. Vidare behöver lärarna ge eleverna kontinuerlig återkoppling som innehåller information om elevernas styrkor och hur de kan utvecklas mot målen.

Granskningen visar att det förekommer att eleverna inte alltid får det lärarstöd de behöver för att komma vidare i sitt lärande och att lärarna inte alltid utformar undervisningen utifrån en hög tillit till elevernas förmåga att prestera. I vissa fall förekommer det att lärare har låga förväntningar på vissa klasser samt behandlar elever olika på grund av elevernas kön eller bakgrund. Det framgår även att lärarna inte alltid stimulerar de elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Vidare ger inte alla lärare eleverna kontinuerlig återkoppling anpassad till elevernas behov och kunskapsnivåer som innehåller information om hur eleverna kan utvecklas ännu mer. Lärarna ger eleverna i begränsad utsträckning träning i att själva reflektera över och utvärdera sitt lärande.

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen³.

Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen⁴. Även elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling⁵. Undervisningen kan därför aldrig utformas lika för alla.

Vidare ska läraren stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan.⁶ Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att

³ 1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen (2010:800).

⁴ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

⁵ 3 kap. 2 § skollagen.

⁶ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper.

eleven bland annat utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.⁷

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna utvecklar arbetet med att utforma undervisningen så att alla elever ges lärarstöd, stimulans och utmaningar utifrån sin nivå. Vissa lärare behöver även i högre grad ta hänsyn till elevernas behov av utmaningar, särskilt till elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Det kan exempelvis handla om att tillhandahålla mer avancerade uppgifter när de når en viss nivå eller blir klara med vissa uppgifter. Lärarna kan även utveckla uppgifter som ger möjlighet till såväl breddning som fördjupning och låta eleverna samtala om frågor vars syfte är att bidra till reflektion och problematisering, både ämnesmässigt och tankemässigt. Vidare behöver lärarna se till att i tilltal och bemötande av eleverna förmedla höga förväntningar på elevernas förmåga, oavsett deras kön eller bakgrund. Vissa lärare behöver också utveckla arbetet med att ge eleverna kontinuerlig återkoppling om hur de ligger till just nu och om hur de kan arbeta för att utvecklas ännu mer. För att eleverna ska få uppleva att de gör framsteg och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt är det också viktigt att lärarna ger eleverna möjlighet att få träning i att själva reflektera över och utvärdera sitt lärande och sina målsättningar.

Vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom de områden som granskats bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver utveckla arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledningen i undervisningen. I detta arbete behöver lärarna i större utsträckning visa på skolarbetets betydelse för elevernas framtidsutsikter och koppla samman skolämnen med vägledning inför elevernas framtida val. Lärarna behöver också i högre grad visa på en variation av utbildningsvägar, yrken och branscher samt ge eleverna möjlighet att i undervisningen utveckla förmågan att göra medvetna och välinformerade val i förhållande till sina framtida mål.
- Rektorn behöver tydligare förmedla till lärarna att de ska integrera studie- och yrkesvägledning i sina undervisningsämnen och försäkra sig om att de gör detta. Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar för detta arbete. Rektorn behöver även säkerställa att studie- och yrkesvägledarens kompetens används som en resurs för lärarna i arbetet med integreringen. Därtill behöver rektorn förmedla betydelsen av att elever får en bred bild av möjliga studie- och yrkesval. I detta arbete behöver rektorn se till att skolans studie- och yrkesvägledning verkar för att elevernas studie- och

⁷ Ibid.

yrkessval inte begränsas av föreställningar om kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Av granskningen framgår att lärarna i låg utsträckning integrerar inslag i undervisningen som syftar till att vidga elevernas perspektiv på möjliga studie- och yrkesval. Lärarna förmedlar i låg utsträckning en positiv syn på skolarbete i relation till elevernas framtida studie- och yrkesval och kopplar endast i viss utsträckning samman skolämnen med vägledning inför elevernas framtida val för att bidra till ökad motivation. Lärarna visar i flera delar upp en variation av möjliga utbildningsvägar, yrken och branscher, dock med huvudfokus på det utbud som finns i skolans geografiska närhet. Lärarna ger eleverna begränsade möjligheter att i undervisningen reflektera kring sig själva och sin utveckling i förhållande till sina framtida mål och olika studie- och yrkesval.

Av granskningen framgår vidare att rektorn i låg utsträckning ger förutsättningar för en integrerad studie- och yrkesvägledning som bidrar till att vidga elevernas perspektiv. Rektorn försäkrar sig inte om att lärarna integrerar studie- och yrkesvägledningen i sina undervisningsämnen och ger inte lärarna och studie- och yrkesvägledaren förutsättningar för detta arbete. Vidare ser rektorn inte till att studie- och yrkesvägledarens kompetens används som resurs för lärarna i arbetet med integreringen. Det framgår vidare att rektorn i låg utsträckning förmedlar till skolans personal att det är skolans uppdrag att vidga elevernas perspektiv och ge dem goda förutsättningar att göra väl underbyggda val.

Enligt läroplanen har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.⁸

I läroplanen anges att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.⁹ Skolans mål är att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden och har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder. Alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta

⁸ Lgr 22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

⁹ Lgr 22, avsnitt 2.2 Kunskaper.

utbildningen och yrkesinriktningen samt vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.¹⁰

Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt.¹¹ Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.¹² Läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter, samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor.¹³

Studie- och yrkesvägledningen ska ske integrerat i undervisningen och bidra till att synliggöra dessa faktorer och därmed bidra till självständiga och medvetna val som överensstämmer med individens intressen och fallenhet.¹⁴ Den ska vidga elevernas perspektiv vad gäller möjliga utbildningsvägar, yrken och branscher. Lärare bör i undervisningen utmana, problematisera och visa på alternativ till traditionella föreställningar om kön, kulturell och social bakgrund som annars kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval.¹⁵ Enligt Skolverket har rektorn ansvar för att se till att personalen har möjlighet att skaffa aktuell kunskap om vilka faktorer som påverkar elevers val, vilka föreställningar elever har kring framtida studier och yrken samt hur de faktorerna samverkar.¹⁶

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna utvecklar arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Detta innefattar att lärarna i sin planering och sitt genomförande av undervisningen i högre grad kopplar samman skolämnen med vägledning inför elevernas framtida val, visar en bred vy av möjliga studie- och yrkesval, och problematiserar kring till traditionella föreställningar om kön, social och kulturell bakgrund som kan begränsa eleverna i deras framtida studie- och yrkesval.

¹⁰ Lgr 22, avsnitt 2.6 Skolan och omvärlden.

¹¹ Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

¹² Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹³ Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden.

¹⁴ Skolverket (2020). *Att välja för framtiden. Skolans stöd genom vägledning och lärande*, s. 12 och 104.

¹⁵ Skolverket (2013). *Skolverkets allmänna råd med kommentarer. Arbeta med studie- och yrkesvägledning*, s. 24-25.

¹⁶ Skolverket (2013). *Skolverkets allmänna råd med kommentarer. Arbeta med studie- och yrkesvägledning*, s. 24.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn försäkrar sig om att lärarna integrerar studie- och yrkesvägledning i sina undervisningsämnen och ge förutsättningar för detta arbete. Att stärka lärarnas och studie- och yrkesvägledarens förutsättningar för detta arbete kan exempelvis handla om tydliga riktlinjer, kompetensutveckling, att få till stånd nödvändiga mötesforum och ta fram en tydlig rollfördelning bland personalen. Vidare behöver rektorn se till att studie- och yrkesvägledarens kompetens används som stöd för lärarna att integrera studie- och yrkesvägledningen i undervisningen. Studie- och yrkesvägledaren kan stödja lärarna genom att sprida kunskap, initiera verksamhet, delta i planeringen av undervisningen och genomföra vissa undervisningsinslag tillsammans med lärarna. Vidare behöver rektorn tydligare förmedla betydelsen av att eleverna får en bred bild av olika framtida studie- och yrkesval till lärarna och studie- och yrkesvägledaren. I detta arbete behöver rektorn verka för att elevernas studie- och yrkesval inte begränsas av föreställningar om kön, kulturell och social bakgrund. Rektorn kan exempelvis utforma konkreta mål för arbetet med att motverka traditionella föreställningar och verka för att skolans arbetslivskontakter bidrar till att utmana traditionella föreställningar om olika yrkesval. Med ett målinriktat arbete med studie- och yrkesvägledning kan eleverna ges bättre förutsättningar att utveckla sin förmåga att göra medvetna val samt nå ökad motivation till skolarbete.

Skolinspektionen vill i detta sammanhang påminna huvudmannen om att det är huvudmannens ansvar att se till att det finns tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Studie- och yrkesvägledaren ska vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

För detta utvecklingsområde kan Skolverkets forskningsöversikt *Att välja för framtiden. Skolans stöd genom vägledning och lärande*¹⁷ och modulen Studie- och yrkesvägledning i undervisningen åk F-9, då särskilt *Del 4. Normkritiska perspektiv på studie- och yrkesvägledning i undervisningen*, vara värdefulla att använda.¹⁸

På Skolinspektionens vägnar,

Beslutet har fattats av Stina Johansson, beslutsfattare.

Föredragande i ärendet har varit utredare Robert Kihlberg. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även Caroline Engskär deltagit.

¹⁷ Skolverket (2020). *Att välja för framtiden. Skolans stöd genom vägledning och lärande*.

¹⁸ <https://larportalen.skolverket.se/#/modul/3d-skola-och-arbetsliv/Grundskola/931-studie-yrkesvagledning>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Underlag för bedömning

Skolinspektionen har genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Vammaraskolan 4–9 under vårterminen 2023. Vid intervjuerna har information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten inhämtats. Intervjuerna genomfördes av utredarna Robert Kihlberg och Caroline Engskär.

Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- Två gruppintervjuer med elever i årskurserna 8 och 9.
- Tre gruppintervjuer med lärare i årskurserna 7–9.
- En intervju med personal som har specialpedagogisk kompetens samt skolans studie- och yrkesvägledare.
- En intervju med skolans rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt officiell statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från intervjuerna för faktakontroll.

Fakta om granskad verksamhet

Vammaraskolan 4–9 ligger i Valdemarsviks kommun. Området klassas av Delmos segregationsbarometer år 2021 som områdestyp 3, vilket betyder socioekonomiskt blandade områden.

Enligt uppgift från huvudmannen omfattar skolenheten läsåret 2023/24 totalt 324 elever. Av dessa går 73 elever i årskurs 7, 78 elever i årskurs 8 och 82 elever i årskurs 9. Utöver högstadiet går 91 elever i årskurserna 4–6. I årskurserna 7-9 undervisar totalt 26 lärare, varav 19 lärare har lärarlegitimation. Enligt huvudmannen saknar 12 lärare behörighet i ett eller flera av sina undervisningsämnen.

Vammaraskolan har tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens om 200 procent av en heltidstjänst samt en studie- och yrkesvägledare som arbetar 30 procent av en heltidstjänst mot skolenheten. Enligt huvudmannen utgörs skolledningen av en rektor, en biträdande rektor samt tre förstelärare. Personalen för årskurserna 7–9 är organiserat som ett arbetslag.

Andelen invånare i kommunen i åldern 16-64 år som har eftergymnasial utbildning uppgår till 21 procent enligt Statistikmyndigheten SCB, vilket kan jämföras med riksgenomsnittet som är 37 procent (SCB).

Andel elever med föräldrar som har eftergymnasial utbildning uppgår läsåret 2021/22 till 43 procent enligt Skolverkets officiella statistik, vilket kan jämföras med riksgenomsnittet som är 62 procent.

Det genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 vid Vammarskolan 4–9, läsåret 2021/22, är enligt Skolverkets offentliga statistik 220,3 poäng för flickor och 205,8 poäng för pojkar. På riksnivå läsåret 2021/22 var det genomsnittliga meritvärdet för flickor 240,3 poäng och för pojkar 218,8 poäng.

Bilaga 2: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer (26 kap. 20 § skollagen). Nedan redovisas de mål och riktlinjer som är relevanta för den här granskningen.

Stimulera eleverna att utvecklas så långt som möjligt och stärka elevernas tillit till den egna förmågan

Skollagen

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.¹⁹

Läroplanen för grundskolan

Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen.²⁰ Även elever som lätt når de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.²¹ Undervisningen kan därför aldrig utformas lika för alla.

Av läroplanen framgår vidare att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende.²² Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet.²³

Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men även skolan har en viktig roll. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna

¹⁹ 1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen (2010:800).

²⁰ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

²¹ 3 kap. 2 § skollagen.

²² Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

²³ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper.

växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.²⁴

Läraren ska stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan.²⁵ Läraren ska vidare: ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven bland annat utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.²⁶

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans de behöver. Vidare har rektorn ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.²⁷

Vidga elevernas perspektiv på framtida studie- och yrkesval

Skollagen

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.²⁸

Läroplanen för grundskolan

I läroplanen anges att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.²⁹ Skolans mål är att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden och har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder. Alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda

²⁴ Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande.

²⁵ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper.

²⁶ Ibid.

²⁷ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

²⁸ 2 kap. 29 § skollagen (2010:800).

²⁹ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper.

eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen samt vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.³⁰

Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav/förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt.³¹ Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.³² Läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter, samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor.³³

Rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.³⁴

³⁰ Lgr22, avsnitt 2.6 Skolan och omvärlden.

³¹ Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

³² Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

³³ Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden.

³⁴ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.